

IDAG – EN GANG FOR LENGE SIDEN

Nå er regjeringsskabelen lagt. En ny minister er utnevnt – en Samordningsminister - som angivelig skal sørge for at viktige politiske vedtak blir gjennomført på tvers av sektorer og departementer, og som skal tenke helhetlig og langsiktig på bla. den IT-politiske utvikling. Men har vi ikke hatt Samordningsministre før? Og endte ikke det med veritable mageplask?

Det er noen av oss som mener at IT er den viktigste innsatsfaktor i innovasjon og produktivitetsvekst i privat næringsliv og et sentral virkemiddel til kostnadsreduksjoner og økt kvalitet på offentlige tjenester. Men til tross for våre gode argumenter, politikerne er lite opptatt av dette. Tar vi feil? Er ikke IT så viktig som renter, kronkurs, helsesektoren, innvandring etc.?

Nei, vi tar ikke feil. La oss se på de tre viktigste politiske utfordringene Norge står over for:

- Norge vil snart oppleve fullt ut effekten av ”Den omvendte arbeidspyramide” – eller også kalt ”Eldrebølgen”. Stadig færre yngre, mennesker skal skape vekst og verdier for å brødfø en stadig større andel av befolkningen som på grunn av alder ikke lenger er i arbeid. Å hankses med dette vil koste samfunnet store beløp. Dette er ikke et norsk fenomen. Det samme gjelder i hele Europa. Men vi har en fordel her i landet, vi har oljen og det ”Pensjonsfondet” det har skapt.
- Men: I statsbudsjettet for 2010, er handlingsregelen – ikke bruke mer enn 4 % av overskuddet i Pensjonsfondet” – oversteget kraftig. En snakker nå om at en ikke kommer tilbake til handlingsregelen før om 10 -15 år. I mellomtiden vil fondet tappes for betydelige midler. Det vil føre til politisk press for å redusere kostnadene i statsbudsjettet, kanskje allerede i innevære 4 års periode..
- Samtidig har Norge en offentlig sektor som utgjør en større andel av brutto nasjonalprodukt enn noe annet land. Og i løpet av de siste 4 årene har antallet offentlige ansatte økt under FADs statsråd Heidi Grande Røys. Offentlig sektor har verken blitt modernisert, fornyet eller kostnadseffektivisert i løpet av de siste 4 årene.

Dette er store, tunge, og ”realpolitiske saker”. Hva har dette med investering i IT å gjøre? Hva har dette med elektronisk samhandling basert på åpne, internasjonale standarder, å gjøre? Enkelt sagt: Alt.

- For å hankses med en voksende eldrebølge, må omsorgs- helse og sykehjemstjenester kraftig forbedres. Det viktigste elementet er samordnet informasjon på tvers av etater. I rapport etter rapport (se for eksempel Riksrevisjonen.no), fremheves det at den lange verdikjeden som omfatter lege, sykehus, sykehjem, hjemmehjelpstjeneste – ikke fungerer. Den er ikke samordnet nok pga. manglende informasjonsoverføring av data mellom etatene, altså elektronisk samhandling.
- Riksrevisjonen har også gjentatte ganger påpekt at FAD har vært lite drivende til å gjennomføre elektroniske samordningstiltak i offentlig sektor. Se for eksempel NorStellas kommentar til Riksrevisjonens rapport om dette, [IKT-politikk](#). Riksrevisjonen mener staten dags dato ikke forvalter IT effektivt. Blant annet blir IT-systemer og registres utforming for sterkt knyttet til etaten de utvikles i, og passer dermed dårlig for andre etater. I tillegg er det svakheter i kvalitetssikringen av data som legges inn i ulike systemer, blant annet i samhandling mellom

Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Her ligger det store uutnyttede potensialer for en bedre og mer effektiv forvaltning, sier riksrevisor **Jørgen Kosmo** i følge Computerworld.

- ”En dag tar oljen slutt”, er et uttrykk vi har hørt mange ganger. Men det er mer enn en klisjè; det er en realitet. ”Jeg synes f.eks at ”den nye” delen av økonomien som omhandler teknologi og bruk av den, bør komme sterkere inn i den politiske debatten om økonomien. Effektiv bruk av teknologi er veldig viktig for produktivitetsveksten i samfunnet”, sier den nye lederen i Stortingets finanskomite; Torgeir Micaelsen i sin blogg <http://www.torgeirmicaelsen.no/>. Nettopp. Det betyr at IT ikke bare er noe for en Fornyningsminister av offentlig sektor, det er en næringspolitisk utfordring som også omfatter forskning og utvikling.

Alt dette krever samordning. Ergo en Samordningsminister?

Noen – som **Per Morten Hoff** i IKT Norge – ser ”von i hengende snøre”, og jubler over at vi en har fått en Samordningsminister som skal samordne og tvinge igjennom nødvendige IT-tiltak på tvers av sektor. Hoff jubler for tidlig; det er ingen grunn til å tro at Samordningsministerens oppgave har noe med IT å gjøre. Tvert om er det samordning av politiske standpunkt mellom 3 selvstendige partier, som er hovedoppgaven. Samt samordning av arbeidet i forholdet til Stortinget. Samordningsminister **Karl Eirik Schjøtt-Pedersen** får ingen operativ funksjon, og aller minst på IT-området.

Samtidig – har vi ikke hatt Samordningsministre før? I 1996 fikk vi **Terje Rød-Larsen** som ”superminister” med ansvar for helhetlig planlegging av offentlig sektor. Det ministerium varte i 35 dager. Han ble erstattet av **Bendik Rugaas** med tittelen planleggings- og samordningsminister med oppgaven å få alle departementer til å jobbe sammen. Hans statsrådstitid varte et knapt år.

Jeg gjør Kristin Clemets ord på sin blogg clemet.blogg.no til mine:

”Den nye Stoltenberg-regjeringen etterlater en følelse av déjà vu. Ikke bare fordi Sigbjørn Johnsen og Grete Faremo er tilbake i regjering, men også fordi Thorbjørn Jaglands gamle kongstanke om en samordningsminister ved Statsministerens kontor nå igjen ser dagens lys. Sist var det Terje Rød-Larsen som var tiltenkt rollen, men som mange husker, gikk det galt. Først fordi saken var dårlig forberedt og klossete håndtert - dernest fordi Rød-Larsen måtte forlate regjeringen.

Egentlig er det fornyings- og administrasjonsministeren som er regjeringens samordningsminister. Men administrasjons- ministeren og administrasjonsdepartementet har sjelden hatt tilstrekkelig pondus til å spille en slik rolle. I møte med Finansdepartementet, som ofte har et litt annet syn på hva som er viktig og riktig samordningspolitikk, er det som regel administrasjonsdepartementet som må gi seg. Administrasjons- departementet, enten det heter noe med ”fornyning” eller ”modernisering”, er altså ikke tungt nok til virkelig å forstå den nødvendige samordning i en regjering.”

Verken utnevning av ny Fornyningsminister eller etablering av nytt departementet med samordningsoppgaver, fører til mer effektiv offentlig sektor ved hjelp av IT. Ikke på grunn av de personene som er blitt statsråder. Men fordi ITs betydning for de sentrale politiske sakene, rett og slett ikke er forstått av politikerne.

Arild Haraldsen